

(1) Abstract

Project Code: MRG6080214

Project Title: Assessing Border Community Readiness for Health Management Prior to the Special Border Economic Zone in Thailand: A Case Study of Sadao District Songkhla Province

Investigator: Dr. Sawpheeyah Nima

Health System Management Institute, Prince of Songkla University

E-mail Address: sophienima@gmail.com

Project Period: 18 months (April 2017-October 2018)

Community readiness (CR) refers to the degree of community preparation to take action towards an upcoming event into its boundary. Thailand has established the Special Economic Zones (SEZ) to promote trade and investment opportunities in the border since 2015. However, no community readiness level to SEZ is reported. It also lacks the health management model prior to SEZ in all 10 provinces of Thailand. The objective of the study was to achieve the following: (1) To assess the level of community readiness; (2) To estimate the effects of SEZ on community health awareness; and (3) To develop community health management model prior to SEZ in Sadao district, Songkhla province.

The present study was conducted by using a 2-phased-mixed-methods consisting of the quantitative and qualitative study. Data were collected by questionnaires in 450 local people by simple random sampling. An in-depth interview followed by a focus groups discussion was then performed in purposive selected 150 participants, during December 2017-April 2018. The data was finally analysed by descriptive statistics and content analysis.

The results revealed as following: First, the overall community readiness scores ranged from 5.85 to 7.01 on a 10-point scale. The mean readiness score, 6.28 (SD = 0.44) corresponds with an initiation level of readiness which referred to an action plan was established, and early steps were being taken by leadership to address the issue. Second, the community health awareness to SEZ demonstrated the vital role of community units to

deliver informative and accurate information about SEZ. Third, the main features of the health management model for SEZ were established by community stakeholders as following: (1) community participation (2) network strengthening (3) knowledge and management (4) communication and (5) healthy public policy approach. These findings indicated that communities displayed a slightly high of community readiness level to SEZ. In addition, the community health awareness framework was a crucial strategy to deal with the initiation of SEZ. Furthermore, the community health management targeted to archive the sustainable performance in the long period for SEZ areas.

Keywords: Community Readiness, Health Management, Special Border Economic Zone, Songkhla, Thailand

(2) บทคัดย่อ

รหัสโครงการ: MRG6080214

ชื่อโครงการ: การประเมินความพร้อมของชุมชนบริเวณชายแดนในเขตเศรษฐกิจพิเศษของประเทศไทยต่อการจัดการสุขภาพชุมชน: กรณีศึกษา อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา

นักวิจัยหลัก: ดร.ซอเฟียห์ นิมะ สถาบันการจัดการระบบสุขภาพภาคใต้ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

E-mail: sophienima@gmail.com

ระยะเวลาดำเนินงานโครงการ: 18 เดือน (เมษายน 2560-ตุลาคม 2561)

ความพร้อมของชุมชน หมายถึง ระดับการเตรียมตัวของชุมชนเพื่อดำเนินการรับมือต่อเหตุการณ์ที่กำลังจะเข้ามาส่งผลกระทบต่อชุมชน ประเทศไทยได้จัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อส่งเสริมโอกาสทางการค้าและการลงทุนในบริเวณชายแดนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2558 อย่างไรก็ตาม ยังไม่มีรายงานระดับความพร้อมของชุมชนต่อการเกิดเขตเศรษฐกิจพิเศษในพื้นที่ นอกจากนี้ ปัจจุบันยังไม่มีรูปแบบการจัดการสุขภาพของชุมชน ใน 10 จังหวัดที่เกิดเขตเศรษฐกิจพิเศษของประเทศไทย การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ ประเมินระดับความพร้อมของชุมชน การประเมินผลกระทบจากเขตเศรษฐกิจพิเศษต่อการตื่นตัวทางสุขภาพของชุมชน และการพัฒนารูปแบบด้านการจัดการสุขภาพของชุมชนก่อนการเกิดเขตเศรษฐกิจพิเศษในอำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา การศึกษาครั้งนี้ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานแบ่งออกเป็นสองระยะ คือ การศึกษาเชิงปริมาณและการศึกษาเชิงคุณภาพ ระหว่างเดือนธันวาคม 2560- เมษายน 2561 ใช้เครื่องมือคือแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชากรทั่วไปอาศัยในเขตเศรษฐกิจพิเศษ 4 ตำบล ทำการสุ่มอย่างง่ายจำนวน 450 คน การสัมภาษณ์เชิงลึกในกลุ่มผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา ผู้นำท้องถิ่นและบุคลากรทางการแพทย์ ตามด้วยการสนทนากลุ่มสำหรับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เช่น กลุ่มวิสาหกิจชุมชน พ่อค้าแม่ค้า กลุ่มผู้ใช้แรงงาน แรงงานต่างด้าว อสม นักเรียนและครู จำนวน 150 คน ทำการวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนาและการวิเคราะห์ข้อความ

ผลการศึกษา ประการแรกพบว่า ความพร้อมของชุมชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษทั้ง 4 ตำบล มีระดับความพร้อมโดยรวมอยู่ระหว่าง 5.85 - 7.01 จากคะแนนเต็ม 10 คะแนน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 6.28 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.44 ซึ่งหมายถึงเป็นระดับความพร้อมในระยะเริ่มต้น เริ่มมีการกำหนดแผนงานของชุมชนพร้อมกับการเริ่มแสดงบทบาทด้านการนำชุมชนต่อการเตรียมตัวรับมือกับสถานการณ์เขตเศรษฐกิจพิเศษที่กำลังถูกนำมาใช้ในพื้นที่ ประการที่ 2 ความตระหนักด้านสุขภาพของชุมชนต่อการมีเขตเศรษฐกิจพิเศษในพื้นที่ พบว่าชุมชนมีการตื่นตัวและให้ความสำคัญต่อการรับและการส่งต่อข้อมูลที่ถูกต้องเกี่ยวกับเขตเศรษฐกิจพิเศษให้ประชาชนทราบ

ประการที่ 3 การกำหนดรูปแบบการจัดการสุขภาพสำหรับชุมชนต่อเขตเศรษฐกิจพิเศษนั้น ได้รับการเสนอรูปแบบจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของชุมชนดังประเด็นต่อไปนี้: (1) เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน (2) การเสริมสร้างเครือข่ายที่มาจากทั้งภายนอกและภายในชุมชน (3) ความรู้และการจัดการชุมชนต่อเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน

การค้นพบนี้แสดงให้เห็นว่า ชุมชนได้แสดงถึงระดับความพร้อมในระดับสูงเล็กน้อยต่อการมีเขตเศรษฐกิจพิเศษ นอกจากนี้ การมีกรอบแนวคิดด้านความตระหนักด้านสุขภาพของชุมชน ยังถือเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญในการจัดการภายในชุมชนของตนเองต่อการเข้ามาของเขตเศรษฐกิจพิเศษในพื้นที่ รวมทั้งการสร้างระบบการจัดการสุขภาพชุมชนโดยชุมชนเอง อันเป็นการปูพื้นฐานต่อการพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืนในระยะยาวสำหรับพื้นที่ที่มีนโยบายเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนได้ต่อไป

คำสำคัญ: ความพร้อมของชุมชนการจัดการสุขภาพ และ เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน